

Sydänliiton lausunto terveydenhuoltolain ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta (perusterveydenhuollon hoitotakuu)

VN/12310/2024

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA:

Hoitotakuun enimmäisajan pidentäminen kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen saattaa vaikuttaa sydänpotilaiden ensiarvioon ja jatkoseurantaan pääsyyn. Vaikutus ei kuitenkaan välttämättä ole merkittävä, sillä yksistään määräaikojen säätäminen ei takaa hyvää hoidon laatua.

Nykytilanteessa henkilöstön resursseja on suunnattu paljon hoitotakuun määrittämään ensiarvioon. Tämän seurauksena sydänpotilaiden pitkäaikaisseurantaa on siirrytty usein toteuttamaan etäpalveluna, joka perustuu sähköisten kanavien kautta toteutettuun viestittelyyn ja reseptien uusintaan, sekä yksittäisiin laboratoriotutkimuksiin. Lääkäri-potilas hoitosuhteet kärsivät, ja tärkeä elintapahoito jää toteuttamatta. Digitaaliset palvelut ovat tärkeä osa nykyaikaista hoitoa ja palvelun tarpeen arviointia, mutta eivät voi olla ainoa vaihtoehto tutkimuksiin pääsyyn ja seurantaan.

Hoitoon pääsyn odotusajan pidentyminen saattaa sydänsairauksien osalta johtaa sairauden etenemiseen, ja lisätä tarvetta hakeutua päivystyspoliklinikalle.

Hoitotakuun määräaika ei kuitenkaan takaa laadukasta hoitoa, joka tulisi aina olla ensisijainen tavoite.

Liittykö voimassa olevan hoitotakuusäätelyn noudattamiseen perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa haasteita ja jos, niin millaisia? Miten arvioitte tilanteen kehittyvän, jos 23 vuotta täyttäneiden hoitoon pääsyn enimmäisaikoja ei pidennettäisi?

Digitaalisten terveystietopalveluiden käyttöä on lisätty, jotta nykyiset hoitotakuun vaatimukset täyttyisivät. Sydänpotilaiden pitkäaikaisseurantaa on siirrytty usein toteuttamaan etäpalveluna. Tämä voi johtaa lääkäri-potilas hoitosuhteen heikkenemiseen, ja tärkeä elintapahoito jää tällöin toteuttamatta. Digitaaliset palvelut ovat tärkeä osa nykyaikaista hoitoa ja palvelun tarpeen arviointia, mutta eivät voi olla ainoa vaihtoehto tutkimuksiin pääsyyn ja seurantaan.

Hoitotakuun tiukat vaatimukset saattavat heikentää hoitoon pääsyä ja hoidon jatkuvuutta niillä potilailla ja niissä tilanteissa, joita hoitotakuun määräajat eivät koske, jos rajalliset resurssit kohdentuvat hoitotakuun alaiseen toimintaan.

Kuinka paljon arvioitte 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitopääsyaikojen pitenevän hoitotakuun keventämisen myötä?

- a) Hoitopääsyaajat eivät pitene tai pitenevät hyvin vähän
- b) Hoitopääsyaajat pitenevät jonkin verran X
- c) Hoitopääsyaajat pitenevät merkittävästi

Onko ehdotettavalla 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuun keventämisellä vaikutuksia muihin terveydenhuollon palveluihin (esim. perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, päivystys, erikoissairaanhoido), millaisia?
Keventäminen saattaa lisätä potilaiden tarvetta hakeutua päivystyspoliklinikalle.

Kannatatteko 23 vuotta täyttäneiden perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisajan muuttamista 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen?

Kyllä

Ei X

Perustelut:

Sydänsairaudet tulee diagnosoida varhaisessa vaiheessa. Ehdotettu muutos voi johtaa siihen, että hoitoon pääsyn lykkääntyminen viivästyttää diagnoosia ja hoidon aloittamista. Muutos voi johtaa siihen, että potilaat joutuvat pahenevien oireiden ja viivästyneen taudinmäärityksen takia hakeutumaan päivystyspoliklinikoille. Sairauden pahenemisvaiheen johdosta osastohoidon tarve kasvaa. Päivystyksellisesti tehdyn sydäntoimenpiteen komplikaatoriski on yleensä suurempi verrattuna elektiiviseen toimenpiteeseen, jolloin hoitoajat sairaalassa ovat yleensä pidempiä. Tämä aiheuttaa paljon kustannuksia, joten ehdotukseen sisältyvä arvio saatavista säästöistä on kyseenalainen.

Esityksen mukaan lapsilla ja alle 23-vuotiaalla nuorilla säilytettäisiin voimassa oleva hoitotakuu (ml. 1.11.2024 voimaantuleva suun terveydenhuollon 3 kuukauden hoitotakuu) kokonaisuudessaan, vaikka tätä vanhempien hoitotakuuta kevennetään. Tämä tarkoittaisi, että alle 23-vuotiailla olisi oikeus päästä hoitoon kiireettömässä perusterveydenhuollossa nopeammin kuin tätä vanhemmilla. Pidätkö esitettävää lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten positiivista erityiskohtelua perusteltuna?

Kyllä

Ei X

Perustelut: Emme näe tarvetta erityiskohtelulle, koska iäkkäämmillä julkinen terveydenhuolto on usein ainoa mahdollisuus saada terveystalveluita. Lapsilla ja nuorilla on usein muitakin mahdollisuuksia saada terveystalveluita, kuten neuvolat ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto.

Kommenttinne pykälästä ja säännöskohtaisista perusteluista: Terveystenhuoltolaki 51 a § Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan hoitoon:

Emme näe, että hoitoon pääsyn pitkittäminen on järkevää potilaiden eikä sote-kustannusten kasvun hillitsemisen näkökulmasta. Hoitoon pääsyn odotusajan pidentyminen saattaa sydänsairauksien osalta johtaa sairauden etenemiseen, ja lisätä tarvetta hakeutua päivystyspoliklinikalle.

Etenkin iäkkäillä henkilöillä on paljon pitkäaikaissairauksia ja heidän pääasiallinen tai ainoa hoitopaikkansa on yleensä julkinen perusterveydenhuolto. Kuten esityksessäkin hyvin

todetaan, näiden sairauksien varhainen havaitseminen ja hoito sekä riskitekijöihin puuttuminen viivästy palvelujen saatavuuden ollessa huono.
On hyvä asia, että 1–3 momentissa säädetyt enimmäisajat eivät koske hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisia hoitotapahtumia.